

Si quis a quacumque hæresi venerit ad vos, nihil innovetur, nisi quod traditum est, ut manus illi imponatur in penitentiam. 2º. Ex S. Aug. L. 2. de Bapt. contr. Donat. c. 9. ubi de controversia rebaptizantium ait: *Consuetudinis robore tenebatur orbis terrarum, et hæc sola opponebatur inducere volentibus novitatem, nimirum a Stephano Papa, Cypriano, eique adherentibus.* Et vero non aliter censuit Ecclesia ante Agrippini ætatem, qui scilicet, ut verbis utar VINCENTII Lirinensis common. 1. cap. 6. *primus omnium mortalium contra divinum Canonem, contra universalis Ecclesiæ regulam, contra sensum omnium consacerdotum, contra morem atque instituta Majorum rebaptizandum esse censuit, videlicet in Concilio CARTHAG. 1. an. 215., vel juxta alios 217.; unde idem hausit Synodus ICONIENSIS, et SYNAD. habitæ an. 235. Hinc et CYPRIAN., etsi omni rationum genere armatus suam tueretur opinionem, nullam, quæ Agrippino antiquior esset, consuetudinem allegare potuit. Quin 3º. hujus antiquissimæ consuetudinis conscius CYPRIAN. volebat decidi rem ex rationum momentis ep. 71. ad Quint. n. 2. scribens: Non est de consuetudine præscribendum, sed ratione vincendum.* Hancquæ consuetudinem fassus uterque est FIRML. et CYPRIAN., prior epist. ad Cypr., posterior epist. 71. et 72., qua fatentur, cæteros episcopos ad Ecclesiam redeuntes, ex veteri consuetudine, sine iteratione Baptismi, sola impositione manus recipere. Ac demum epist. 73. ad Jubaian. ait CYPRIAN. n. 23.: *Sed dicet aliquis, quid ergo fiet de iis qui in præteritum de hæresi ad Ecclesiam venientes sine Baptismo admissi sunt? Ubi, inquit Aug. L. 2. de Bapt. contr. Donatist. c. 9., aperte indicat fuisse aliam Ecclesiæ consuetudinem.*

144. *Prob. II.* Ex Conciliis, e quibus ARELAT. I. an. 314. sic statuit Can. 8. (Lab. t. 1. p. 1428.): *Placuit ut si ad Ecclesiam aliquis de hæresi venerit, interrogent eum symbolum; etsi perviderint, eum in Patre, et Filio, et Spiritu sancto esse baptizatum, manus ei tantum imponatur, ut accipiat Spiritum sanctum.* NICÆN. I. pariter Can. 8. (Lab. t. 2. p. 41.) prohibet, ne Cathari, seu Novatiani redeuntes ad Ecclesiam baptizentur; Paulianistæ e contra, ait idem Concilium Can. 19. (Lab. id. p. 43.) *baptizentur omnimodis.* Sed unde hoc discrimen, nisi quod Cathari hæretici servarent formam; Paulianistæ vero eam corrumpere? ut testatur INNOC. I. epist. 22. (al. 17.) ad episcopos Maced. c. 5. n. 10. Idem dogma declararunt Concilia plurima alia: LAODIC. an. 360. Can. 7. (Lab. t. 1. p. 1498.), CONSTANTINOPOLITAN. I. an. 381. Can. 7. (Lab. t. 2. p. 951.), ARELAT. II. an. 452. can. 16. 17. (Lab. t. 4. p. 1013.), ac novissime TRID. cit. supr. Quibus adde ex SS. Patribus AUG., qui L. 2. de Bapt. studiosè rebaptizantium errorem refutavit; S. HERON. Dial. contr. Luciferian., aliosque.

145. *Prob. III.* Rationibus theologis. 1º. Argumento ipsa in Scriptura sacra fundato. Juxta hanc minister sacramenti non agit auctoritate propria, sed Christi, adeo ut hic principalis conferens sacramentum, hocque in ejus potestate sit; ergo infidelitas, vel hæresis sacramentorum valori obesse nequit; imo sæpe nec fructui, si non ponatur obex a suscipiente. *Ant. prob. ex 1. ad Cor. 4. 1. Sic nos existimet homo, ut ministros Christi.* Et 1. ad Cor. 3. 4. *Quid enim est Apollo? Quid vero Paulus? Ministri ejus, cui credidistis.* Joan. 1. 33. de Christo dicitur: *Hic est, qui baptizat.* In quæ ait

AUG. Tract. 5. in Joan. n. 6. *Baptisma tale est, qualis est ille in cujus potestate datur, non qualis est ille per cujus ministerium datur.* Et n. 18. *Quod dabatur a Paulo, et quod dabatur a Petro, Christi erat; et si datum est a Juda, Christi erat... Columbam attendo, per quam mihi dicitur: hic est qui baptizat. Cons. per se sequitur, estque rursus ipsius AUG. ibid. infertentis: Quid tibi facit malus minister, ubi bonus est Dominus?*

2º. Ministri sacramentorum agunt instrumentaliter: sed instrumentum non agit juxta virtutem et formam propriam huic assimilando effectum, sed secundum virtutem principalis, a quo movetur; hic vero ex dictis est Christus; ergo ministri qualitas, seu hæreticus, seu infidelis sit, sacramento obesse non potest. Adde: cum oporteat esse hæreses nec cuiquam de fide ministri interna constare possit, nemini etiam de sui veritate Baptismi constare posset; unde non potest non nasci incertitudo et anxietas perpetua, quod suavitati religionis Christi adversatur.

146. *Obj. I.* In controversiis, quæ definiuntur ex consuetudine, ei parti est adhaerendum, pro qua stat consuetudo antiquior et universalior: atqui pro sententia CYPRIANI et rebaptizantium aliorum stat consuetudo antiquior et universalior; ergo.

Prob. min. quoad part. 1ª. Consuetudo rebaptizandi videtur ortum traxisse ab ipsis Apostolis, ut patet ex Can. 45. et 46. Apostolorum (Lab. t. 1. p. 35.) quibus deponi jubetur episcopus, vel presbyter, qui hæreticorum Baptismum admisit. Idem asserit FIRMLIAN. epist. ad Cyprian. n. 19. inquit: *ab initio hoc tenentes, quod a Christo et ab Apostolis traditum, est, nec meminimus hoc apud nos aliquando cæpisse.*

Prob. etiam min. quoad 2ª. p. Nam 1º. consuetudo rebaptizandi vigebat in Numidia, Mauritania, imo Africa tota; item in Oriente toto, cum plerique Orientalium FIRMLIANO adhererent. 2º. Pro hac stabant ante hoc dissidium TERTUL., et ea lite durante celeberrimus S. DIONYS. ALEXANDR. teste S. HERON. de Scriptor. Eccles. c. 69. *Hic in Cypriani et Africanæ Synodi dogma consentiens de hæreticis rebaptizandis ad diversos plurimas misit epistolas, quæ usque hodie extant.*

R. N. min. quoad utrumque, cujus contrarium satis constat ex ratione conclusionis.

Quoad prob. 1ª. p. R. N. Ass., quod ex subjunctis rationibus minime probatur. Nam 1º. Canones citati non sunt Apostolorum primorum, sive illorum antonomastice duodecim, ut multis ostendimus Tract. de Jure et Justit. Dissert. præem. cap. 1. art. 2. §. 2. a num. 42.; sed collecti fuere ex variis orientalibus Conciliis, dictique sunt *Apostolorum*, h. e. virorum apostolicorum, sive episcoporum. Talesque sunt duo Canones cit. 45. et 46., quos illorum Canonum collector desumpsit ex Synodo ICONIENSI in Lycaonia, et SYNADENSI in Phrygiâ majore. Perperam vero dicitur, approbationem tulisse hos Canones Synodi generalis VI. cap. 2.; nam Synodus hæc nullos plane Canones addidit. Sed post Synodum generalem V. imperante Justiniano, Patres qui Constantinopoli remanserant convenientes in Trullo Palatii Cæsarei, conflabant sua auctoritate Synodum, quæ a loco dicta est *Trullana*: etiam *Quinisexta*, h. e. inter generalem V. et VI. Synodus quidem hæc ex privatis constans duntaxat episcopis, varios edidit Canones,

quorum Can. 2. approbantur Canones Apostolorum; verum hujus conventus Trullani Canones repudiavit constanter Ecclesia, nec eos habere auctoritatem vult, nisi quos ipsa ex iis receperit, quæ sors paucis duntaxat contigit, minime autem duobus citatis. 2º. FIRMIANUS hic in causa propria loquens auctoritatem non habet; eumque exaggerative loqui constat ex prob. 1. Concl. Sic etiam CYPRIANUS illos 39. vel 40. annos inter Concilium CARTHAGINENSE I. sub AGRIPPINO, et illud a se habitum an. 256. vocat exaggerative *annos multos, ætatem longam*. Vide n. 129.

Quoad prob. 2º. p. R. Ad 1º. N. quoad Africam totam, et Orientem totum; ex Africanis solum adhæserunt CYPRIANO episcopi 78., FIRMIANO nonnisi 50. At hi quidem ne a longe comparandi sunt aliorum adhuc in Oriente episcoporum numero; sed erant duntaxat episcopi Phrygiæ, Cappadociæ, et quarundam duntaxat finitimarum regionum, quæ exilis pars respectu totius Orientis sunt. Similiter Africani potissimi erant ex Numidia, et Mauritania. Et revera inter Africanos alios sensisse cum STEPHANO, ex ipso CYPRIANO discimus, qui aliis rebaptizare nolentibus integram relinqui libertatem voluit etiam in Africa, epist. ad Steph. supr. n. 130. cit. Jam vero præterea totus reliquus contradicebat Occidens; ut proinde pauci illi Africani 78., atque Orientales 50. respective ad cæteros orbis christiani episcopos ne quidem numerari mereantur.

Ad 2º. R. 1º. generaliter: opinio unius alteriusve, vel paucorum prævalere nequit universali aliorum, et totius Ecclesiæ consuetudini, quæ constat ex prob. 1. Hinc et VINCENTIUS Lirinensis Commonit. c. 6. de rebaptizantium errore loquens, *undique*, ait, *ad novitatem rei cuncti reclamantur*.

R. 2º. Quidquid de TERTULLIANO sit; de S. DIONYSIO ALEXANDR. quædam controversia est. Hieronymo consentiunt BARON., ALEX. NAT., BERTI, alique: negant contra JUEIN., TOURNELY cum cæteris, variis moti rationibus; quarum tamen aliquæ rem non evincunt. Interim nihilominus huic secundæ sententiæ subscribendum autumo his ex rationibus:

1º. Quia nunquam sive CYPRIAN., sive FIRMIAN., sive rebaptizantium ullus S. DIONYSIO socio et patrono tam celebri non tantum ob Alexandrinam sedem auctoritate eminentiorem, sed etiam ob singularem virtutis et doctrinæ famam toto in oriente diffusam gloriatus est. Sed nec STEPHANO Papæ, nec hujus successori SIXTO hac in re vel suspectus fuit.

2º. Teste S. BASILIO epist. ad Amphilocho. canone 1. S. DIONYSIUS admisit baptismum quorundam hæreticorum, qui Pepuzeni, seu Montanistæ vocabantur. Neque dicant adversarii, hinc sequi nimium, quod eorum baptismum recepisset, qui formam corrumpebant, quales Montanistæ erant, baptizantes in Patrem, Filium, Montanum, et Priscillam; hinc certe Synod. gen. CONSTANTINOP. I. rebaptizari jussit Montanistas Can. 7., tum LAODICÆNA Can. 8. Nam falsum notorie est, Montanistas semper formam Baptismi adhibuisse corruptam, ut clare de suo tempore testis est ATHANAS. orat. 2. contr. Arian. n. 43. Porro Synodus gen. NICÆNA I. Can. 8. diserte ratum habuit baptismum Novatianorum, quos ibi Catharos vocat; sed eadem tunc temporis Montanistarum erat conditio; alioquin non apparet, cur Synodus hæc solos Paulianistas rebaptizari vellet; sed idem de Montanistis, si formam corrumperent, debuisset statui. Tempore autem Synodi gen. CONSTANTINOP. I. habitæ an. 381., et LAODICÆNE an. 364. Montanistæ cum Sabellianis (alii Monta-

nistas in Sabellianismum ipsum incidisse contendunt) forma utebantur corrupta; hinc et cum iis ab utraque Synodo rebaptizari jubentur.

3º. S. DIONYS. pro CYPRIANO et FIRMIAN. mediator extitit apud STEPHAN., teste EUSEB. L. 7. Hist. c. 5., ubi fragmentum refert epistolæ hac de re datæ a DIONYSIO ad SIXTUM successorem STEPHANI; at quomodo esse mediator poterat, si errore eodem cum iis, pro quibus intercedebat, esset implicitus? Monet quidem DIONYS. S. Pontificem; ut mitius hos viros habeat; probatam esse FIRMIANI sententiam in Conciliis Afris, et Iconii, ac Synnadis: proinde periculosum esse a tot episcoporum communione discedere, ut inquit in epist. ad Philemon. presbyterum Romanum; sed hinc ad summum sequitur, DIONYS. judicasse tot episcopos excusandos, donec quæstio controversa maturiori judicio discuteretur; ac propterea S. Hieronymo visus est stare a sententia CYPRIANI.

147. Obj. II. Adhuc in seculo IV. e primariis Ecclesiæ Patribus et Doctoribus complures, non obstante decreto STEPHANI, CYPRIANI ac FIRMIANI sententiam potius amplexi et secuti sunt; ergo. Prob. Ant. Nam 1º. talis erat S. ATHANASIVS; etenim orat. 2. contr. Arian. n. 42. ait, quod Ariani in periculum veniant amittendæ mysterii integritatis; verum Patrem non pronuntiant, nec verum Filium, sed alium ex nihilo creatum fingant, eorum baptismum esse prorsus vacuum et inutilem; vel ut alia reddit versio, esse inane religionis simulacrum. Item, eorum baptismum esse tam diversum a vero, quam a Creatore diversa est creatura. Ac demum baptismum Arianorum comparat illi Paulianistarum; sed horum baptismum erat invalidum, utpote forma vitiosa utentium; ergo.

2º. S. BASIL. M. epist. canonica 1. ad Amphilocho. can. 1. (opp. t. 3. p. 270. A.) rejicit hæreticos sine discrimine omnes; rationem subdit, quæ ipsa fuerat CYPRIANI ratio: *quia, qui se ab Ecclesia abjunxerunt, non habent amplius in se gratiam Spiritus... et non possunt amplius Spiritus sancti gratiam dare aliis, a qua ipsi exciderunt*. Et epist. 2. ad eumd. can. 47. (opp. t. 3. p. 296. E.) de Enkratitibus, Saccophoris, sicut de Novatianis, licet præscripta forma utentibus, ait: *nos una ratione eos rebaptizamus*.

3º. S. CYRIL. Hierosolymit. Præf. Catech. n. 7. perspicue ait: *Soli hæretici rebaptizantur, siquidem prius illud non erat baptismum*.

4º. S. OPTAT. MILEVIT. L. 1. contr. Parmenian. c. 12. (opp. p. 12.) docet, hæreticos a domo veritatis satis extorres, solos habere varia et falsa baptismata, quibus inquinatus non possit abluere, immundus emundare. Deinde contrarium asserit de schismaticis, eos nobiscum vera et communia sacramenta traxisse.

5º. S. Hieron. in cap. 4. epist. ad Ephes. v. 5. (opp. t. 7. p. 610. edit. Vallarsii) hæreticos negat habere Baptisma verum. S. AMBROS. L. de Mysteriis cap. 4. n. 23. ait, *non sanare baptismum perfidorum, nec mundare, sed polluere*. Et S. AUG. L. 7. de Baptismo contr. Donatist. c. 53. dubitavit ipse, valeatne Baptismus ab infideli collatus?

R. N. M. sumptam universaliter; nam de plerisque hic relatis, excepto uno, falsum dici nunc constabit. Unde

148. Ad 1º. R. N. Ass. de S. ATHANASIO; nam 1º. S. P. epist. ad Ruffin.

nianum, Arianos non vult rebaptizari; sed plane juxta decretum STEPHANI, et Concilii NICÆNI, cui quidem ipse interfuerat, solum recipi cum pœnitentia et impositione manuum. 2º. Pariter in Concilio ALEXANDRINO AN. 362., cui ipse præfuit, id solum vult (Labb. t. 2. p. 812. D.), *nihil amplius ab illis exigi, quam ut execrentur Arianam hæresin, confiteanturque SS. Patrum in Nicæa fidem*: atqui certo exegisset, ut rebaptizarentur, si Ariano-
rum baptisma censuisset invalidum. 3º. S. ATHANASIUM propterea non poterat latere Can. 8. et 19. Nicænus, utpote cui Concilio interfuerat ipse; priore autem sine rebaptizatione jubentur Novatiani recipi; altero Paulianistæ contra rebaptizari, quod præscriptam formam non tenerent; at hanc servabant ipso teste ATHANASIO Ariani. Nec cum fugere poterat Can. 8. Concilii ARELAT. I., de quo supra n. 142., cum biennio ipse in Gallia exul moratus sit. Unde ad loca objecta

R. *Explico* cum D. Ait, Arianorum baptisma esse vacuum, inutile, simulacrum religionis, etc., quoad effectum gratiæ in adultis, qui cum Arianis in hæresi communicant, vel ab his, si Catholici sint, scientes sine causa necessitatis, Baptismum sumunt C. quia tales obicem ponunt gratiæ: quoad substantiam et valorem N. Responsio ex hoc ipso S. Patris loco patet; nam 1º. ait, Arianos *venire in periculum amittendæ integritatis Baptismi*; at si judicasset reipsa nullum, dicere debuisset, eos amisisse Baptismi integritatem. Dicit vero, eos se periculo exponere amittendi ipsam Baptismi substantiam, quia pronum erat, ut, cum erronee de Trinitate sentirent, etiam errorem, ut postea Sabelliani, in forma exprimerent, baptizando in nomine Patris majoris, Filii creaturæ, etc. 2º. Quia inquit, inutilem esse Baptismum, sed ex hac causa quod nihil ad pietatem queat conferre.

149. *Ad 2ºm.* R. BASILIUM revera CYPRIANI et FIRMILIANI videri tenuisse sententiam; sed ex eo capite excusandum, quod ritum hunc esse meræ discipline putaret; atque eum ita sensisse inde intelligitur, quia loco utroque cit. cuique suum hac in re morem, etiam non rebaptizantibus salvum vult; in priore enim subdit: *quoniam nonnullis Asiaticis omnino visum est propter multorum œconomiam et dispensationem eorum Baptisma suscipi, suscipiatur.* In altero addit: *si autem prohibita est apud vos rebaptizatio, sicut a Romanis, œconomia gratia, nostra tamen ratio (ritus rebaptizandi) vires obtinet.* Unde concludit, necessarium esse convocari Concilium, ut ea controversia terminetur. Immerito autem quidam BASILIUM explicant, quod de iis loquatur hæreticis, qui formam non retineant; nam 1º. præter hos, ut Pepuzenos, etiam alios formam retinentes speciatim nominat, quos nihilominus rebaptizari vult, etsi non rebaptizantur apud Romanos; at Romana Ecclesia nunquam approbavit Baptismum sine præscripta forma collatum. 2º. Ratio BASILII eadem, quæ CYPRIANI fuit, generalis hæreticos omnes spectat (1).

150. *Dices*: Dogma Rebaptizantium jam fuerat proscriptum in Concilio

(1) Lege notam quam Benedictini Editores opp. S. Basilii canoni 47. supr. cit. subjiciunt.

NICÆNO I. Item ARELATENSI I., quo utroque BASILIUS posterior fuit; quomodo igitur adhuc servare rebaptizandi consuetudinem potuit?

R. D. Dogma hoc jam erat proscriptum in Concilio Nicæno formaliter et explicite N. illative et arguitive C. Quia Concilium hoc Can. 8. vult, Novatianos recipi citra rebaptizationem; e contra non sine hac Paulianistas Can. 19., utpote formam vitiandas; hinc tantum per consecutiones et ratiocinia inferri poterat, hæreticos formam servantes recipiendos esse sine collatione Baptismi novi. Quia igitur non explicite hoc dogma fuit definitum, poterant adhuc aliter sentire rebaptizantes post Concilium NICÆN., putareque decretum Concilii spectare non fidei dogma, sed rem discipline variabilis pro varietate regionum. Concilium ARELAT. I. vero annis circiter 11. ante NICÆN. habitum partim ignorari in Oriente potuit, partim pariter credi, ejus Can. 8. pro disciplinari conditum esse respectu Occidentis.

151. *Ad 3ºm.* R. Ob hanc sententiam rebaptizantibus quidam annumerant CYRILLUM usque ad Concilium CONSTANTINOPOLIT. I., in quo priorem sententiam primum deposuerat, Can. 7. hujus Concilii subscribens; attamen ratio hunc S. Patrem accensendi rebaptizantibus, ex textu Præf. Catech. petita cæteris non videtur efficaci; in græco enim textu aliter habetur, nec, ut versio latina habet, *siquidem prius non erat Baptisma, sed ubi, vel quando, aut si illud prius non erat Baptisma*; in græco enim est particula *επειδὴ*, quæ polius idem sonat, ac *ubi, quando*, habens vim conditionalem. Unde in hac sententia adhuc satis commode explicari potest de hæreticis formam corruptentibus.

152. *Ad 4ºm.* R. S. OPTATUM distinguere quidem inter schismaticos et hæreticos; sed per hæreticos eos solos intelligit, qui forma vitata utebantur. Patet 1º. ex contextu, quia loquitur de hæreticis, qui *symbolum* vitiant; hujus vero nomine tum temporis intelligebatur Trinitatis invocatio: sic in Concilio ARELAT. I. Can. 8. dicitur: *Si quis de hæresi venerit, interrogent eum symbolum, et si perviderint eum in Patre, et Filio, et Spiritu sancto baptizatum, etc.* Sic AUG. L. 6. de Bapt. contr. Donatist. c. 47. n. 25. *Cæterum, inquit, quis nesciat, non esse Baptismum Christi, si verba evangelica, quibus symbolum constat, illic defuerint.* 2º. Quia loquitur de hæreticis, qui *varia* habent *Baptismata*; consequenter diversas formas. 3º. Quia idem S. P. L. 5. contra Parmenian. eumd. c. 7. (opp. p. 86.) omne Baptisma a quocumque collatum, modo præscripta forma, approbat: *In quo baptizarentur gentes, a Salvatore mandatum est; per quem baptizarentur, nulla exceptione, discretum est: non dixit Apostolis: vos facite; alii non faciant: quisquis in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti baptizaverit, Apostolorum opus implevit.* Ex quo concludit: *Ergo nomen est, quod significat; non opus.* Deinde ibid. c. 6. commune rebaptizantium fundamentum impugnat: *Redeo nunc, ait, ad illud vestrum quod dicitis: qui non habet, quod det, quomodo dat? Hæc verba in lege scripta non sunt; nam si (ut vultis) homo dat, Deus vacat.* Alia proinde loca, quæ ex eod. S. Patre plura objici possunt, velut aquam Praxææ, Patripassianorum, explica, ut supra S. ATHANASIUM.

153. *Ad 5ºm.* R. Tam S. HIERONYMUS, quam S. AMBROSIVS loquuntur de
v. p. 1.

sacramento quoad effectum, sive fructum, quem non percipiunt, qui hæreticis vel consentiunt, vel cum iis communicant; sed ob perceptionem sacrilegam polluuntur, scilicet peccato sacrilegii. S. AUGUSTINUS pro opinione sua privata de talis Baptismi valore nunquam dubitavit; decidere tamen hac in re non voluit sui solius auctoritate, eo quod de Baptismo collato ab infideli nullum Concilium aliquid decrevisset, ut eodem declarat loco.

154. *Obj. III.* Ecclesia præsentis in controversia nunquam sibi constans fuit; ergo.

Prob. Ant. 1º. Concilium NICÆN. I. Can. 19. dicit: si quis confugit ad Ecclesiam Catholicam de Paulianistis et Cataphrygis, statutum est, rebaptizari eos omnino debere; sed tamen Cataphryges, h. e. Montanistæ formam servabant, teste ATHANASIO orat. 2. contr. Arian. supra cit., et HERON. Dial. contr. Luciferian.

2º. S. HIERONYMUS ante cit. negat Cerinthianos, Ebionitas, et Manichæos fuisse rebaptizatos; GENNADIUS contra sec. V. scriptor ait L. de Dogmat. Eccles. c. 22. alias 52. Montanistas, Manichæos et alios hujusmodi rebaptizari; ergo.

R. *N. Ant.* de Ecclesia universali; quædam particulares enim, de quibus ante dictum, nihil reliquæ universali derogare possunt.

Ad prob. 1º. R. Vox *Cataphrygis* mendose et vitiose irrepsit in versionem ISIDORI; nec enim in Canone græco et primigenio extat, nec in versione DIONYSII EXIGUI. Interim tamen revera Montanistæ tempore Concilii NICÆNI non rebaptizabantur, pari fruentes sorte cum Novatianis, ex ratione jam superius data.

Ad prob. 2º. R. *N. Cons.* Variatio enim illa non velut versatili in Ecclesia dogmati, aut disciplinæ, sed hæreticorum tribuenda inconstantia est, eorum maxime, qui de Trinitate sentiebant erronee, pro varietate locorum et temporis formam depravantium. Sic Manichæi et Montanistæ primo forma utebantur evangelica, quam postea tempore GENNADII depravarunt, ut de Montanistis jam observavimus.

155. *Obj. IV.* Ex SS. Pontificibus. Multo adhuc post STEPHANUM tempore, varii successores Pontifices judicarunt contrarium; ergo.

Prob. Ant. 1º. INNOC. I. epist. 18. (al. 24. c. 3.) ad Alexand. hoc ait esse discrimen inter Arianorum baptismum et consecrationem, quod eorum baptismum sit ratum, sed non ordinatio. Simile quid leges Caus. 1. q. 1. Can. *Qui perfectionem*, et c. *Ventum est.* 2º. LEO I. epist. 79. (al. 159. c. 7.) ad Nicætam Aquileiensem: *Hi*, inquit, *qui baptismum ab hæreticis acceperunt... formam tantum baptismi sine sanctificationis virtute sumpserunt.* 3º. S. GREG. M. L. 11. ep. 61. (al. 67. opp. t. 3. p. 1168. A.) jubet repeti Bonosianorum baptismum. PELAG. II. relatus Caus. 24. q. 1. c. *Schisma* ait: non est Christi corpus, quod schismaticus conficit. 4º. URBAN. II. epist. ad Lucium (Lab. t. 10. p. 441. A.) videtur docere, valere quidem sacramenta collata ab improbis Catholicis, non autem a schismaticis et hæreticis. 5º. Plures demum SS. Pontifices declarant ordinationes factas a schismaticis, hæreticis esse nullas, irritas.

R. *N. Ant. Ad prob. R.* Nullum ex singulis relatis esse contrarium. INNOC. I.

non dixit ordinationem Arianorum invalidam quoad substantiam; sed solum, quod apud hos ordinati, dum ad Ecclesiam redeunt, cum honoribus suis et gradibus recipiendi non sint. S. LEO eo ipso in loco Baptismum non esse iterandum docet; unde per sanctificationem fructum intelligit, quem communicantes hæreticis non percipiunt. S. GREGOR. merito a Bonosianis baptizatos rebaptizari voluit, qui Bonosiani corrupisse formam notati sunt; non enim baptizabant in nomine SS. Trinitatis: cæterum ibidem declarat simul, quod baptizatus ab hæreticis præscripta forma baptizantibus rebaptizari non debeat. PELAG. non intelligit Eucharistiam, sed corpus Christi mysticum, Ecclesiam; vultque apud schismaticos non esse verum corpus Christi mysticum; unde subdit: *Nec enim divisum esse Christum poterit quisquam sine Apostoli reprobatione confingere: unam, ut sæpe dictum est, quæ Christi corpus est, constat esse Ecclesiam.* URBANUS solum de sacramenti fructu loquitur. Cæteri demum ordinationes factas a schismaticis vel hæreticis, nullas, irritas dicunt, non quoad substantiam, sed exercitium. Sed de hæreticorum ordinationibus cum specialis difficultas sit, quæ hujus nondum loci est, vide quæ de valore talium ordinationum satis prolixè disserui, Tract. de sacr. Ord., ubi de ministro hujus sacramenti.

156. *Obj. V.* Ex ratione. 1º. Baptismus est fons vitæ: atqui hunc non habent hæretici, sed e contra aquam mendacem et adulteram; ergo.

2º. Juxta illud 1. Petr. 3. 20. 21. In arca Noe pauci, id est octo animæ salvæ factæ sunt per aquam; quod et vos nunc similis formæ salvos facit Baptisma; arca Noe aquis diluvii supernatans figura est veræ Christi Ecclesiæ: atqui aqua diluvii non fuit aqua salutis, nisi iis solum, qui in arca erant; ergo.

3º. Sacramenta soli Ecclesiæ a Christo data sunt; ergo hæretici utpote extra Ecclesiam sacramenta non habent, nec proinde dare possunt aliis. Item, hæretici non sunt membra Ecclesiæ, vel sunt tantum mortua: sed caput non influit in corpus per membra mortua; ergo.

4º. Per Baptismum homines generantur filii Dei; filios vero Dei ex sola Christi sponsa sua suscipit, quæ est Ecclesia vera, non ex adultera, quæ a Christo separat et non nisi proles spuria gignit; ergo hæretici non baptizant valide.

5º. Nullum hæretici habent jus in sacramenta; quæ enim conventio Christi cum Belial? 2. ad Cor. 6.; ergo.

Ad 1. R. C. M. D. min. Habent tantum aquam mendacem et adulteram, h. e. infructuosam pro se hæreticis, et iis, qui cum ipsis communicant. C. h. e. non habent verum Baptisma, si ritum evangelicum servent. N. Baptismum cum Ecclesia communem habent; nimirum sicut fluvius Paradisi, ait AUG. L. 4. de Bapt. c. 1., etiam diffundebatur in terras exteras, sic fons aquæ vitalis in Ecclesia Catholica positus exundat foris.

Ad 2º. R. *D. min.* Aqua diluvii non fuit aqua salutis, nisi iis, qui in arca erant, spectato effectu; quia scilicet ab interitu sunt actu liberati. C. spectata virtute, quasi secundum se salvare alios non potuisset. N. Baptismus hæreticum qua talem non salvat, potest tamen hunc salvare, si deponat hæresin; sicut et Catholicus Baptismum ab hæretico bona fide, vel in necessitate suscipiens eo salvatur.

Ad 3um. R. D. Cons. Ergo non habent sacramenta ut sua *C.*: ut Ecclesiae *N.* Sicut *S.* Scriptura, quam habent hæretici, non est eorum, sed Ecclesiae: vel sicut res tua jure proprietatis pertinet ad te solum, licet ab alio quocumque possessore delineatur. Deinde Deus quibuscumque membris ceu instrumentis uti potest. Caput naturale equidem per membra mortua non influit in corpus; cum enim influxus ejus vitalis sit, influere debet per membra viventia: at Christus caput morale per hæreticos non ceu per membra influit, sed ceu per instrumenta.

Ad 4um. R. C. Ant. N. Cons. Illi enim, qui baptizantur ab hæreticis, etiam generantur ab Ecclesia, quia baptizantur Baptismo, qui est Ecclesiae, quem ministrant hæretici ceu instrumenta. Sicut videlicet, inquit *Aug. L. 5. de Bapt. c. 24.* Sara ex utero Agar ancillae jure conjugali genuit Abrahamæ Ismaelem, sic Ecclesia ex utero ancillae, hæresis, ut ex divino semine, scilicet Baptismate quod ejus est, Christo sponso suo filios procreat.

Ad 5um. R. D. Ant. Nullum habent jus in sacramenta Christi, ut illa administrant licite et legitime *C.* ut nec valide, auctoritate Christi illa administrare valeant *N.* *Multa enim,* ait *Aug. ad hanc object. L. 5. de Bapt. c. 15. n. 19., contra jus dantur; non tamen ideo vel nulla, vel non data dicuntur.* Quique eorum hæresi non consentiens Baptismum ab iis bona fide, in necessitate suscipit, conventionem cum Belial non habet. His porro objectionibus addi etiam possunt, quæ *Art. seq. afferentur.*

ARTICULUS III.

AN AD VALOREM SACRAMENTI SALTEM REQUIRATUR IN MINISTRO PROBITAS?

157. *Præmitto.* Seculo IV. dispari longe modo et pertinacia vere hæretica rebaptizantium errorem propugnarunt, auxeruntque Donatistæ, sic dicti a Donato episcopo a Casis-nigris, ut inquit *Aug. L. 1. retract. c. 21.* schismatis Carthaginensis in Cæciliani electione promotore principe. Mortuo Majorino episcopo, cum Cæcilianus communibus populi suffragiis esset electus Episcopus, et a Felice Aptungitano ordinatus, Botrus et Cælestius, qui ipsi episcopatum ambierant, Luciliæ Cæciliano pridem subinfensæ, potentis feminae præsidii adjuti, nullam esse aiebant Cæciliani ordinationem, utpote a Felice factam, homine improbo, quem ceu traditorem sacrorum Codicum criminabantur, dicendo, sacramenta non solum collata ab hæreticis extra Ecclesiam, sed etiam ab improbis intra Ecclesiam nulla esse. Paucis *S. Optatus* hoc schisma depinxit *L. 1. c. 29., schisma,* inquit, *confusa mulieris iracundia peperit, ambitus nutrit, avaritia roboravit.* Quod novum dogma hæreticum postea nonnihil emollientes peccatorem publicum inter et occultum distinguebant docendo, valida adhuc esse sacramenta collata a peccatore occulto, at non publico; unde et Catholicos, quod Baptismum susceptum in hæresi vel schismate non repeterent, ac rata haberent sacramenta collata ab improbis, pro hæreticis habebant, teste *Aug. L. 3. de hæresib. num. 69.* Sæpius *S. Aug.* totius definitionem Ecclesiae ipsis opposuit factam plenario in Concilio; at contendebant Donatistæ, Ecclesiam toto

in orbe, criminum et abusu multitudine oppressam, sepultamque in una Donati parte, pro qua videlicet supra 400. stabant episcopi, consistere. Quodnam vero fuerit plenarium istud Concilium, disputant Critici, aliis *ARELAT. I.* non adeo multo post *CYPRIANI* mortem tempore habitum, aliis generale *NICÆN. I.* opinantibus. Quæ sententia postrema *S. AUGUSTINO* videtur conformior; ait enim *S. Doctor,* fuisse hoc totius orbis Concilium; sed hoc soli *NICÆNO* convenit; *ARELATENSE* enim, etsi plures in eo, quam in *NICÆNO* convenerint episcopi, numero facile 600., hoc tamen ex solis constabat Occidentalibus; *NICÆNUM* contra ex episcopis totius orbis.

Hanc Donatistarum hæresin sec. XII. resuscitasse dicuntur Apostolici, ut *S. BERNARD. serm. 66.* in Cantica innuit; tum sec. XIV. Waldenses et Albigenses, *S. ANTONINO* teste 4. p. *Theol.:* longius vero his omnibus progressi sec. XIV. *Wicleffistæ,* ea tantum sacramenta valida dicentes, quæ a ministris prædestinatis conficerentur.

158. *Dico.* In ministro ad sacramenti valorem probitas, h. e. sanctitas, vel status gratiæ non requiritur. Est de fide.

Constat 1°. ex *Concl. Art. præced. a potiori;* si enim sacramentorum valori non obstat hæresis, quanto minus status peccati?

2°. Auctoritate et definitione Concilii CONSTANTIENSIS damnantis *Art. 4um. Wicleffi:* *Si episcopus, aut sacerdos existat in peccato mortali, non ordinat, non conficit, non consecrat, non baptizat.* Ac Concilii TRID. *Sess. 17. Can. 12.* *Si quis dixerit, ministrum in peccato mortali existentem, modo omnia essentialia, quæ ad sacramentum aut conficiendum, aut conferendum pertinent, servaverit, non conficere, aut conferre sacramentum, anathema sit.*

3°. Ex traditione et praxi Ecclesiae perpetua nunquam iterantis sacramentum collatum a ministro peccatore, sive occulto, sive publico, sed semper damnantis, qui contrarium sentirent.

4°. Ex auctoritate *SS. Patrum,* quorum una vox est, una sententia, sacramenta sic esse in potestate Dei, vel Christi, ut efficaciam suam ministrorum sanctitati prorsus non debeant, velut disertè tradit *S. GREGOR. NAZ. orat. 40. de Bapt. n. 26., S. CHRYSOST. hom. 8. in epist. 1. ad Cor. n. 1. (opp. 10. p. 66. C.)* ac nitide *S. AUG. L. 2. contr. epist. Parmeniani c. 10. n. 22.* dicens: *Omnia sacramenta cum obsint indigne tractantibus; prosunt tamen per eos digne suscipientibus.* Et *Tract. 5. in Joan. n. 18. Dedit Judas,* inquit, *et non est baptizatum post Judam: dedit Joannes, et baptizatum est post Joannem; quia si datus est a Judâ baptismus, Christi erat; qui autem a Joanne datus est, Joannis erat... Sic ergo quos baptizavit ebriosus, quos baptizavit homicida, quos baptizavit adulter, si Baptismus Christi erat, Christus baptizavit.* Ubi *S. Pater* simul rationem expressit, ex qua infra idem probabimus.

5°. Ex ratione theologica. Potestas et virtus sacramentorum apud Christum, non apud ministrum est, ut modo ex *Aug.* notatum, et *Art. præced.* ex *S. Scriptura n. 144.* Quia scilicet semper principalis operans Christus est. Nocet igitur minister malus sibi, ut infert *Aug. Tr. 5. in Joan. cit.;* sed aliis tamen prodest, estque instar canalus, qui licet lapideus sit, et ex aqua fructum ferre non possit, hortis tamen aquam, et cum aqua pluri-